

ความพอกัดกับโมดิฟาย ขั้นสุดท้าย..

สารัตน์ สุขสมทิพย์.

ฤดูหนาวย่างกรายมาอีกครั้ง พอดกเย็นหมอกจางๆเริ่มลงมากปกคลุมยอดไม้อย่างเบาบางตา มองดูแล้วยิ่งมายิ่งทำให้จิตใจผ่อนคลาย สงบและเยือกเย็นขึ้นอีกมากโข ทำให้วนไปนึกถึงคำอยู่เสมอ คำคือ “พอเพียง” เป็นคำที่ฟังดูค่อนข้างง่ายรวบรัดหมดจด แต่สองคำนี้แฝงไว้ด้วยปรัชญาที่แสนลึกล้ำ อย่างยากพิทราชาที่พอใจในความมีของตน จึงรู้สึกว่ารุ่มรวย แต่เศรษฐีผู้มั่งมีรู้สึกตนยากจนเมื่อไม่พอ ความเพียงพอคงเกิดกับผู้โลดบัน แต่นั่นก็คงจะยากมากที่จะทำให้ทุกคนเดินดินอย่างเราเข้าถึงความพอดีได้ในทุกๆสิ่งอันรวมไปจนถึงการเล่นเครื่องเสียงและหรือต้องการที่จะเป็นเจ้าของเพราะฉะนั้นเราจึงต้องยึดถือหลักความพอนี้เพื่อที่จะใช้เป็นบรรทัดฐานในการที่จะเลือกเครื่อง เลือกฟังและถือครองสิ่งที่จะนำพาท่านไปสู่ความบรรเจิดของเสียงดนตรี ยายของผมท่านมีความสุขกับวิทยุ A.M. ที่มีราคาเพียงไม่ถึงร้อยบาทกับถ่านไฟฉายอีกสามก้อน นั่นก็ไม่ใช่สิ่งผิดเพราะยายผมไม่ได้เป็นนักฟังเครื่องเสียง หรือหากว่าเป็นนักเล่นแต่เลือกที่จะมีความพอดีตรงนั้นก็ไม่ผิดอีก แต่ผมเชื่อว่าท่านทั้งหลายที่เป็นนักเล่นและนักฟังก็อยากไปสู่จุดที่สูงสุดของการรับฟังดนตรี อยากมีเครื่องเสียงที่ดีและแพงๆ เพราะเชื่อว่าเครื่องที่แสนแพงที่เหล่านักเล่นทั้งหลายชอบยกเอามาเกทับกันนั้นให้เสียงที่ดี ผมก็เคยได้ฟังเครื่องเหล่านั้นมาบ้าง ถ้าถามว่าเสียงดีไหมผม

สามารถตอบแบบฟันธงได้เลยล่ะว่าดี แต่ในใจผมนั้นบอกกับตัวเองอยู่ว่า หลายๆเครื่องที่แสนแพงเหล่านั้นเสียงไม่เหมือนกับเครื่องดนตรีจริงๆที่ผมเคยได้ยิน (เสียงที่ดีหรือเพราะ อาจไม่ใช่เสียงที่เป็นจริงก็ได้) โดยส่วนตัวแล้วผมค่อนข้างคุ้นเคยกับเสียงดนตรีและผมเองก็เป็นคนตีกลอง จึงหะจะโคนต่างๆ และเสียงของกลองนั้นผมค่อนข้างเข้าใจดี ฉบับนี้ก็ขึ้นเรื่องว่าโมดิฟายขั้นสุดท้ายหลายท่านคงอยากรู้ว่าผมจะเขียนเกี่ยวกับการทำอะไร และมันเกี่ยวข้องกับกับความพอเพียง ผมว่าเราเริ่มเข้าเรื่องกันดีกว่า

หู คืออวัยวะที่มีหน้าที่ในการรับฟัง เพราะฉะนั้นมันคือแหล่งรับสัญญาณขั้นสุดท้ายของเสียง เรามาโมดิฟายหูกันดีกว่า อย่าเพิ่งตกใจว่าผมจะให้ท่านทั้งหลายไปหาหมอแล้วผ่าตัดเปลี่ยนหูละ ไม่ใช่ครับ การโมดิฟายหูคือ การฝึกทักษะการฟังหรือที่พวกคนชาวเรียกว่า เอียร์ เทรนนิ่ง นั่นแหละครับ ตามทฤษฎีมนุษย์สามารถได้ยินความถี่เสียงเริ่มตั้งแต่ 20 Hz ไปจนถึง 20kHz แต่ผมเชื่อว่าความถี่ที่ต่ำกว่าหรือสูงกว่านั้นเราสามารถสัมผัสได้ด้วยความรู้สึก เสียงดนตรีต่างๆ ที่เปล่งออกมาจากเครื่องดนตรีจะมี ฮาร์โมนิค ตามออกมาจากตัวโน้ตหลักที่คนเล่นจะเรียกกันว่า โอเวอร์โทน ฮาร์โมนิคนี้มักจะถูกเรียกจากนักฟังว่า เซคันฮาร์โมนิค พวกประดานี่อาจจะมึบ้างที่มีความถี่ต่ำกว่าหรือสูงกว่าการได้ยินของเรา แต่สามารถรับรู้ได้ด้วยความ

รู้สึก ความถี่ต่ำนั้นจะให้ความรู้สึกของวงดนตรีความถี่ต้นของรูปร่าง ความรู้สึกของการรับรู้เหล่านี้จะไม่ค่อยสอดคล้องกับทฤษฎีของการได้ยินนัก เหมือนกับที่ผมเคยเขียนเล่าให้อ่านเรื่องเสียงของหลอดกับทรานซิสเตอร์อะไรถูกผิดอย่างไร หากนับกันตามเครื่องมือวัดแล้ว ความเพี้ยนที่เกิดจากเครื่องหลอดจะมีปริมาณที่สูงกว่าเครื่องโซลิต สเตท ความเพี้ยนเหล่านั้นเป็นฮาร์โมนิคที่สองอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว เครื่องหลอด(ที่ดี)ไม่ใช่ว่าเสียงจะซ้ำ เบสยืดยาวอย่างที่คุณคิดกัน เครื่องที่ดีไม่ว่าจะเป็นหลอดหรือโซลิตสเตทจะให้จังหวะที่พอดีไม่จัดที่เสียงแหลมไม่ววมที่เสียงเบส เพราะฉะนั้นจะสรุปได้ว่าเครื่องที่ดีจะต้องให้ความเป็นดนตรีกลับคืนมาสู่หูเราเอง หากจะทำความเข้าใจเรื่องเสียงว่าจะฟังอย่างไรและจะรู้อย่างไรว่าเสียงที่คุณได้ยินจากเครื่องเหมือนของจริง ผมจะเล่าเรื่องราวที่เคยมีประสบการณ์ให้ฟัง คุณอาจจะแย้งว่าผิดก็ได้ซึ่งผมก็บอกแล้วว่าทุกคนสามารถมีประสบการณ์ที่แตกต่างลองทนอ่านเพื่อจะเป็นประโยชน์กับท่านได้บ้าง

เสียงของไฮ-แชนท์ จะเป็นตัวบอกว่าเครื่องให้เสียงแหลมที่สมจริง มากหรือน้อย มีบางคนที่ชอบเสียงแหลมที่นุ่มนวล บางคนชอบเสียงที่คมจัด แต่เสียงที่นุ่มนวลนั้นอาจไม่เหมือนความจริงของดนตรีก็ได้ คุณลองนึกภาพของ ไฮ-แชนท์ มันเป็นเครื่องโลหะประเภทนามันแหละ คนเล่นกลองจะต้องตีมันตลอดเพื่อออกจังหวะ ใช้ทำเหยียบเพื่อให้ฉาบต้านบนและล่างประกบกัน หากแผ่นที่คุณฟังใช้กลองจริงเวลาอัดคุณจะได้ยินเสียงไม่เวลาตี และตามด้วยมวลของเนื้อทองเหลือง ถ้าเสียงของเครื่องนุ่มไปจะรู้สึกเหมือนคนตีไซ้ไม้ที่ไซ้ไม้กลอง อย่าลืมนึกว่าไม้กลองทำด้วยไม้ (อาจมีบางคนที่ใช้ไม้ที่มีหัวไม้เป็นพลาสติก) ถ้าความรู้สึกเมื่อฟังแล้วได้ยินเจ้าไฮ-แชนท์เป็นเสียงที่ถูกตีด้วยไม้ نرم แสดงว่าผิด

แล้ว มีเครื่องที่แพงๆหลายยี่ห้อที่จูนเสียงให้เบสใหญ่ๆ เราจะได้ยินเสียงแบบที่ผมบอกนี้แหละ หากท่านฟังแล้วรู้สึกเหมือนคนตีกลองใช้เหล็กตีฉาบ คือ คมจัดจนแก้วหูสั่นแสดงว่าเครื่องนั้นให้เสียงแหลมที่เกินจริง ไม่ต้องพูดถึงคนที่ใช้เครื่องแบบที่มีโทนคอนโทรลแล้วปรับเสียงจนแหลมเพี้ยนเพราะสิ่งที่ได้ยินเป็นความเพี้ยนล้วนๆ ที่มีเสียงดนตรีเป็นแค่เงาเท่านั้น เหล่านี้จะมีผลกับเสียงอื่นๆ เช่น เสียงร้องของคนร้องและเสียงกีตาร์ แต่ที่แนะนำให้ฟังเครื่องเคาะที่เป็นโลหะเพราะจะฟังออกได้ง่ายกว่ามาก

เสียงของสแนร์หรือที่คนชอบเรียกกลองแต่นั้นสามารถบอกลักษณะของเสียงกลางและสปีดของเครื่องได้ค่อนข้างดี แต่จะยากถ้าจะอธิบายเสียงของมัน โดยส่วนมากเราจะยึดถือเสียงร้องกันเป็นหลักเวลาฟังและกล่าวอ้างถึงเสียงกลาง แต่ผมคิดว่าเร้นจ์ของเสียงร้องนั้นค่อนข้างแคบ เครื่องบางตัวพยายามทำให้เสียงนักร้องหญิงฟังดู อวบอูน อวบอ้อม แต่เมื่อเรานำเพลงอื่นๆ ที่มีดนตรีหลายๆ ชิ้นมาฟังมักจะมีปัญหาที่เสียงกลางต่ำที่ถูกเพิ่มจนเกิดอาการที่เรียกว่าริงกิง ผมมักใช้เสียงกีตาร์และพวกเครื่องเป่าหรือเปียโนเป็นหลักสำหรับความถี่นี้ ความถี่ของเสียงกลางค่อนข้างยากที่จะทำให้สมบูรณ์เพราะเครื่องดนตรีส่วนใหญ่จะมีย่านเสียงที่มีความถี่กลางครอบคลุมอยู่ ดังนั้นเราไม่อาจจะฟังเสียงร้องไม่ว่าหญิงหรือชายอยู่อย่างเดียว ควรจะฟังเสียงของดนตรีทุกชิ้นโดยใช้ความรู้สึกและประสบการณ์จากเครื่องดนตรีจริงเป็นหลัก

เสียงเบสนั้นไม่ใช่ความถี่ต่ำเบสเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่สร้างความถี่ต่ำและเป็นเครื่องดนตรีประเภทตัวเดินจังหวะ ตัวของเบสเองให้ความถี่ที่ลงได้จริงๆ ผมว่าไม่น่าจะต่ำกว่า 80Hz สำหรับอคูสติคเบส ส่วนความถี่ที่ต่ำกว่านี้มาจาก โอเวอร์โทนและอคูสติคของห้อง

บันทึกเสียง เสียงเหล่านี้จะเป็นตัวเสริมบรรยากาศและมิติของเวทีเสียง พวกอเล็กทริกเบสนั้น ความถี่จะขึ้นอยู่กับว่าผู้เล่นจะปรับความถี่ที่เท่าไร ส่วนของกลองยังไม่ต้องพูดถึงกระเดื่องนั้นลงความถี่ได้แค่ประมาณ 100Hz เท่านั้นเมื่อจัดในสภาพอคูสติคจริง แต่ที่ได้ยินเสียงของเครื่องที่ออกมาดูๆ แสดงว่าเป็นเสียงที่ผิดจากธรรมชาติของเครื่องดนตรี

ที่สุดของการฟัง คือวิญญานของเสียงดนตรี เครื่องที่ดีนั้นจะให้อารมณ์ของนักร้องและนักดนตรี ที่พวกเขาเหล่านั้นพยายามที่จะสื่อถึงผู้ฟัง เครื่องเสียงที่ดีจะทำให้เราลืมนึกที่จะพูดถึง ทุ่ม กลาง แหลม แต่มันจะพาเราเข้าท่องไปในอาณาจักรของดนตรี หากท่านเป็นคนที่มีอายุเมื่อฟังเพลงของ อ.สุเทพ วงศ์กำแหง ท่านจะได้ยินเสียงร้องที่ราบเรียบ มันคงและอารมณ์ที่บ่งบอกออกมาตามเนื้อหาของบทเพลง ส่วนเสียงของครูเอื้อ ที่ให้อารมณ์ความรู้สึกอันแตกต่างไปอีกแบบเสียงของ ก๊อต จักรพันธ์ ที่พยายามสร้างอารมณ์เพื่อให้ได้อย่างนักร้องรุ่นครู เสียงของแอดคอร์ดเตียนที่ฟรุ๊วไหวไปตามการชักเข้า-ออกของทิมลม พวกประดาน้ำแหละคือจุดสุดยอดของการฟังดนตรี เครื่องที่ดีจะถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ได้อย่างสมบูรณ์ บรรยากาศ

Quad ESL989 ตัวโปรดของผม

ภาคของเสียงจะทำให้เรารับรู้ถึงมิติด้านกว้างและลึก มันคือส่วนหนึ่งของโอเวอร์-โทนที่ทั้งห้องอัดและเครื่องดนตรีถ่ายทอดออกมา ผมได้ยินเสียงแบบนี้จากลำโพงอิเล็กทรอนิกส์แต่ติค ยี่ห้อ QUAD รุ่น ESL 988 ที่ผมใช้ฟังอยู่ทุกๆ วันที่ออฟฟิศ เสียงของมันออกจะธรรมดาตามากและรู้สึกไม่ไพเราะเลยเมื่อคุณนั่งฟังเพียงชั่วหมอชั่วคราว แต่เมื่อคุณคุ้นเคยกับมันแล้วจะรู้ว่า **“ความธรรมดาที่แฝงไว้ด้วยบรรยากาศความเป็นดนตรี เสียงที่เหมือนจริง มันไม่เพราะ ไม่หวาน ไม่เลียน”** บางคนว่าเสียงมันแข็ง ยังมีบ้างว่าเสียงนุ่ม ที่จริงเสียงมันเหมือนดนตรีจริงมาก หากคุณเข้าถึงมัน คุณจะฟังลำโพงใดมิได้เลย (ไว้จะเสนอ DIY การสร้างลำโพงฟูลเรนจ์ในโอกาสต่อไป) ความรู้สึกว่ามันขาดก็เกินจะเกิดขึ้นเมื่อผมฟังลำโพงโดนามิคธรรมดา หลักการของลำโพงแบบนี้คล้ายการทำงานของหลอดเพราะต้องมีไฟสูงเลี้ยงเพลา และสัญญาณเข้าที่กริดเพื่อขับไดอะแฟรมให้สั่นเพื่อเป็นจุดกำเนิดความถี่เสียงและเสียงจะมาจากจุดกำเนิดเสียงเดียวโดยไม่มีจุดตัดความถี่แบบลำโพงทั่วไป (หลักการนี้เรียบง่ายมากและผมเองก็หาซื้ออุปกรณ์เครื่องเสียงที่มีวงจรที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อนจะให้ความเป็นดนตรีที่สูง เพราะเมื่อคิดถึงแต่ละสเตจที่นำมาต่อกันเฟสของสัญญาณจะเลื่อนตลอดและจะเกิดอาการดีเลย์ แต่มีข้อแม้ว่าวงจรที่เรียบง่ายนั้นจะไวต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ เสียงอาจนำไปเลยถ้าขาดความเข้าใจอันลึกซึ้ง) ดังนั้นเสียง-

Wharfedale

Wharfedale ตัวนี้หน้าสนใจ

ของเจ้าอิเล็กทรอนิกส์แต่ติค มันจึงมีความเป็นธรรมชาติสูงมาก แต่นั่นคงเกินพอดีเพราะราคาของมันอยู่ที่สิบกว่าหมื่นบาท (เราสามารถเปลี่ยนเสียงของมันได้โดยหลักการฟูลเรนจ์ ซึ่งจะกล่าวถึงในคราวต่อไป) มีลำโพงราคาไม่แพงและเสียงค่อนข้างดีหลายๆ คู่ที่ขายอยู่ทุกวันนี้ เวลาเลือกพยายามหาลำโพงที่เสียงไม่เน้นที่ความถี่ใดความถี่หนึ่ง ผมใช้ KEF Cresta 1 ซึ่งให้เสียงที่ค่อนข้างจะเรียบ แต่มันไม่ชอบแอมป์วัตต์สูงๆ ส่วนรุ่นที่ใหญ่กว่าเสียงค่อนข้างมีสีสนิมมากที่เสียงทึม ซึ่งหลายท่านอาจจะชอบ และยังมียี่ห้อ วาฟเดล ที่อยู่ในเครือเดียวกับ QUAD ก็ให้เสียงที่ค่อนข้างเรียบ ลำโพงตัวเล็กๆ หน้าแคบๆ จะให้ความกว้างของเวทีเสียงเป็นเลิศ หากเราใช้เครื่องหลอดขับ มันจะทำให้เราสามารถเห็นความสามารถของลำโพงออกมาได้ เราสามารถขับลำโพงให้ห่างจากกันได้มากๆ และท่านก็ไม่ต้องนั่งฟังไกลๆ วิธีนี้อาจฟังดูแปลกๆ แต่ผมลองแล้วได้ยินบรรยากาศของเสียงคล้ายกับตอนฟังลำโพงอิเล็กทรอนิกส์แต่ติคเลยทีเดียว แต่เครื่องที่ใช้ควรจะเป็นเครื่องหลอดนะ เพราะหลอดจะให้บรรยากาศของเสียง โอเวอร์-โทนและฮาร์โมนิค ได้ดีกว่าเครื่องโซลิตสเตท เพราะฉะนั้นการเชื่อมต่อลำโพงและอคูสติคของห้องจึงมีผลกับประสิทธิภาพของเสียงอย่างมาก หากบ้านมีพื้นที่ใช้สอยค่อนข้างจำกัดก็พยายามดึงลำโพงออกจากผนังด้านหลังให้ได้มากที่สุดและคอยฟังเอาว่าตำแหน่งวางตรงไหนให้ค่า-

เฉลี่ยของเสียงดีที่พูดเท่าที่พื้นที่จะอำนวยจนจำได้ว่าของที่แพงมิใช่ว่าจะดีเสมอไปหมด (มีนักวิจารณ์บางคนแค่ฟังราคาก็นึกเสียงของเครื่องออกแล้วอนุมานว่าจะเป็น) ของทุกสิ่งขึ้นอยู่กับความเข้าใจ ทักษะและความตั้งใจ คุณอาจมีชุดเครื่องเสียงที่ราคาแพงแล้วทั้งชุดยังซื้อพวกเครื่อง **“เทวดา”** ที่แสนแพงไม่ได้แม้สักชิ้นเดียว แต่หากคุณเข้าใจที่จะจัดวางและค้นประสิทธิภาพจนทำให้การฟังเพลงกลายเป็นความสุขได้นั้นคือ การเข้าถึงสัจจะของบทเพลง ใครที่ชอบฟังเพลงเก่าผมแนะนำให้ไปหาแผ่นซีดี รวมเพลงอมตะ ชุดที่ 1 ของเมโทร จัดจำหน่ายโดยโซล่าเฮาส์ เป็นแผ่นที่อัดจากต้นฉบับเดิมและมีบางเพลงอัดจากแผ่นเสียง ฟังแล้วได้อารมณ์มากจนผมแทบไม่เชื่อว่าเมื่อก่อนเมืองไทยสามารถอัดเสียงได้ดีขนาดนี้ เสียงร้องของคุณลินจง ให้อารมณ์ได้ดีมาก อารมณ์เหล่านั้นได้สื่อและสอดคล้องกับเนื้อร้องเป็นอย่างดี มิติของเสียงในหลายๆ เพลงดีมากจนผมคิดว่าเพลงไทยสมัยใหม่กำลังตกอับทั้งการอัด การร้อง และเนื้อหา การเดินทางไปสู่ความพอดีนั้นอาจจะยากแต่เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งกับสถานะของตัวเองขอให้ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจไม่ว่าจะทำอะไร ต้องปิดร้านทวิตแล้วเพื่อเปิดรับสิ่งใหม่ที่จะเสนอท่านทั้งหลาย ผมยังไม่ไปไหนครับคราวหน้าจะเขียนบทความทำด้วยตัวเอง หรือที่คอเคเซียน เรียก D.I.Y นั้นแหละ ผมกับเพื่อนปรึกษากันแล้วว่าจะช่วยกันคิดของมาให้ลองทำเล่น ทั้งสายต่อไปจนถึงลำโพงและอีกมากมายเต็มไปหมดคิดว่าคงน่าจะสนุกดี เบอร์โทรผมยังโทรมาคุยกันได้ที่ **01-9052133** หรือ e-mail yanamps@yahoo.com ขอปิด Tweak Shop พบกับ **“ทำด้วยตัวเอง”** เล่มหน้าขอสันติจงมีแด่ท่าน .